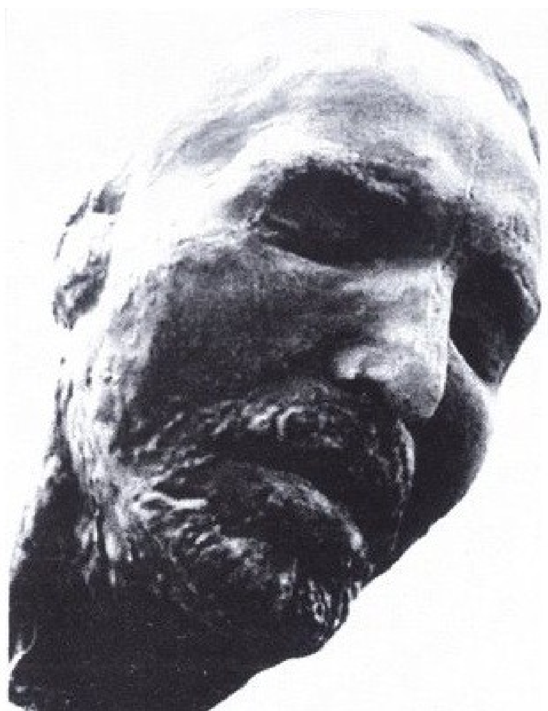
Mihai Eminescu- Deviza asasinilor

Ex

istã, se vede, între radicalii din România un fel de *dictionar secret de locutiuni*, de parole ce au valoarea unor *ordine de zi*, cari ne rãmîn necunoscute nouã *profanilor* precum: **„Vegheati! Ora a sosit”** si altele de acestea.
O foaie din Focsani, *„Luptãtorul”*, dînd seamã despre atentatul încercat asupra d-lui Brãtianu, încheie cu cuvintele : **„Ale tale dintru ale tale, *frate* Brãtiene!”** Fost-or-fi potrivite cu ceea ce se petrecuse, avut-or-fi aceste cuvinte alt farmec asuprã-ne nu stim, destul cã, la încheiarea unui articol în care condamnam fapta, cercam însã a explica cum instinctele rele, înclinãrile criminale ale oamenilor gãsesc în precedentele create de principiile si apucãturile rosiilor o atmosferã ce le prieste, pusesem si noi cuvintele, rãmase în mintene la citirea ziarului din provincie, **„Ale tale dintru ale tale”.**
Nici prin vis nu ne trecea cã, din întîmplare, puseserãm mîna pe una din acele locutiuni mistice, din acele devize ale partidului rosu de cari ascultã orbeste toatã suflarea patrioticã,

cã noi, neconsacratii în misterele organizatiei internationale ale societãtii de exploatare, atinsesem cu vîrful condeiului un *triangul cabalistic* din marea carte secretã a partidului.
Odatã atinsã, aceastã formulã a început sã geamã sub pana d-lui C.A. Rosetti, d-sa s-a tinut obligat a ne da o explicare pe larg a acestor vorbe si a fãcut-o în cinci articole consecutive ale *„Românului”*, în acel stil onctios si apocaliptic care-i-e propriu.
Iatã ce însemneazã aceastã nefericitã *cabalã* dupã esplicarea *„Românului”.*
Cuvintele **„Ale tale dintru ale tale”**, zise asupra unui asasinat si aruncate victimei asasinatului, cuprind însãsi *legitimarea crimei.*
A zice unui om asupra cãruia s-a fãcut o încercare de asasinat **„ale tale dintru ale tale”** este a-i zice *„ai meritat a fi asasinat”.*
Toti asasinii zic victimelor lor **„ale tale dintru ale tale”**; mai cu seamã în asasinatele politice aceasta este o *regulã* fãrã esceptiune.
E foarte trist cã organul de cãpetenie al partidei conservatoare a adoptat aceastã *devizã a asasinilor. . .*
Depinde de partida conservatoare de a proba tãrii, printr-o dezaprobare categoricã, cã nu în numele ei *„Timpul”* a adoptat aceastã devizã. Nouã ni se pare cã principiele conservatoare ar reclama aceastã regulare, cãci altfel ar putea sã intre în societatea noastrã un *virus dizolvãtor* care sã nu crute pe membrii partidei conservatoare mai mult decît pe membrii partidei liberale; si la fiece loviturã de cutit sau de pistol ar rãsuna deviza adoptatã de organul partidului conservator: **„Ale tale dintru ale tale”**.
A zice **„ale tale dintru ale tale”** unui bãrbat politic în urma unei încercãri de asasinat. . . este în adevãr *culmea neomeniei.*
Iatã dar ce însemneazã acest fatal cuvînt, asupra adîncimii întelesului cãruia d. C.A. Rosetti a trebuit sã ne lãmureascã.
„Ale tale dintru ale tale” însemneazã:
Legitimarea crimei;
Judecata: *„Ai meritat sã fii asasinat”,*
În regulã fãrã esceptie aceasta e deviza asasinilor;
Un virus dizolvãtor;
Culmea neomeniei.

Poate fi sigur d. C.A. Rosetti cã nu-i sîntem decît multumitori pentru aceastã explicatie. Am suportat cinci articole de insinuatiuni nemeritate pînã acum, pînã sã ni se esplice marele cuvînt cabalistic al religiei revolutionarilor. Deodatã ni s-a luminat dinaintea ochilor, deodatã am simtit cã atinsesem triangulul mistic al conspiratorilor, deodatã ne-am adus aminte cã acest fatal **„ale tale dintru ale tale”** a mai fost întrebuintat într-o ocazie analogã de cãtrã chiar esplicatorul ei actual.
În adevãr, în ianuarie 1876, un om, anume Paraschivescu, care nu putuse justifica întrebuintarea unei sume, îndealtmintrelea de tot neînsemnate, din fondurile politenesti si care n-o putuse restitui, a fost depãrtat din functie. Ministrul prezident de pe atunci, d. Lascar Catargiu, refuzînd în mod constant a-l mai numi în vro functie, dar stiindu-l în mare mizerie, îl ajuta din cînd în cînd cu cîte-o micã sumã. Din cauza refuzului de-a-l pune în functie, acest om a comis un atentat asupra ministrului prezident.
Iatã însã ce scria *„Românul”* de la 15 ianuarie 1876 asupra acestui atentat:
Oricît de reprobabil este faptul, dacã vreodatã cuvintele **ale tale dintru ale tale** si-au gãsit o *exact* aplicare este acum, la adresa primului-ministru.
Cum cuteazã *„Monitorul”* a spune cã acest functionar a delapidat cînd delapidatorul n-a fost dat judecãtii, astfel ca sã nu mai aibã cuvînt de-a cere slujba, nici îndrãznealã de-a mai cãlca pragul primului-ministru? Deci **ale tale dintru ale tale.**
D. Catargiu a înlãturat juratii; a dat pe delapidatori la tribunale; pentru ce dar îi ocroteste? **Ale tale dintru ale tale...**
... ªi dacã l-a primit si s-a servit de dînsul, pentru ce în urmã l-a dat afarã? **Ale tale dintru ale tale...**
....Însusi primul-ministru este bãtut de propriul sãu agent politenesc: **ale tale dintru ale tale.**
... Iatã-te acum bãtut de tocmai acei pe care-i plãteai: **ale tale dintru ale tale. . .**
Va sã zicã aceastã vorbã misticã, pe care noi am împrumutat-o unui ziar din provincie, *„Românul”* a aruncat-o într-un singur articol de *sapte* ori la adresa d-lui Lascar Catargiu. Cînd si cui? Dupã un atentat, victimei atentatului.

Va sã zicã de sapte ori, cu deplinã cunostintã a întelesului grav ce-l au aceste vorbe, *„Românul”* a pronuntat legitimarea crimei, de sapte ori a fost în culmea neomeniei, de sapte ori într-un singur articol a rostit deviza asasinilor si a aruncat un virus dizolvator în societate.
Hotãrît, e ceva din soarta tragicã a regelui Oedipus în purtarea rosiilor. În Teba, în cetatea cea cu o sutã de porti, trãia acest nefericit rege care, fãrã s-o stie, ucisese pe pãrintele sãu si se cununase cu mumã-sa. Aflînd de la oracolul din Delfi cã tara e bîntuitã de ciumã din cauza acestei crime nemaipomenite, pe al cãrei autor nu-l stia, a pronuntat cu mare furie o osîndã energicã asupra autorului … asupra sa însusi. Astfel îi vezi pe rosii cãzînd într-o adîncã furie cînd îsi condamnã vorbele si faptele lor proprii. Sînt momente de tainã în viata oamenilor, cînd ei se sperie de ei însii, cînd descopãr pe demonul relelor în ei si-l blestemã orbeste, nestiind cã lovesc cu aceastã estremã cruzime în pieptul lor propriu.
Nu, linisteascã-se *„Românul”*; nu primim deviza asasinilor, nu legitimãm, nu justificãm nicicînd crimele. E o lege constantã a spiritului omenesc, legea cauzalitãtii, care sileste pe orice inteligentã de-a explica ceea ce se întîmplã. Dar de la o explicare curat cauzalã pînã la scuzã, pînã la legitimare, pînã la justificare, care implicã un act de aprobare din partea simtului nostru de dreptate si a constiintei noastre, e o deosebire cît cerul de pãmînt.
E în adevãr vrednicã de mirare analogia cazului.
Paraschivescu era bãnuit de delapidare, Pietraru a delapidat în adevãr. Deosebirea e numai cã d. Lascar Catargiu n-a voit sã-l numeascã în functie pe cel dentîi, d. Brãtianu 1-a numit pe cel din urmã functionar în resortul sãu.
Cu toate acestea, ce deosebire între tonul nostru si acela al *„Românului”* de atunci, care se va vedea si mai bine dintr-alt articol al acelei foi, pe care-l vom comunica mîine.
Cu tot tonul necuviincios de atunci al *„Românului”* am crezut cã nu e demn de pana noastrã de-a repeta acea necuviintã. Ne doare însã soarta tãrii, ne doare aceastã anarhie de idei, aceastã viciare a simtului public prin fraze apocaliptice, ne doare mizeria intelectualã si moralã din tarã si de aceea am fost siliti nu de-a diminua cu greutatea unui fir de mustar mãcar responsabilitatea fãptuitorului, ci de-a arãta de ce

instinctele rele, în loc de-a se manifesta, ca altã datã, în crime de rînd, alunecã azi pe clina cea mai periculoasã din toate, pe clina atentatelor contra sigurantei statului.
Iatã de ce am relevat antecedentele d-lui Brãtianu si ale partidului sãu. Am declarat-o anume cã nu recriminatiuni, nu imputãri facem, dar ne adresãm omului cugetãtor, patriotului, care stie a pune interesele tãrii sale mai presus de ambitia proprie si de interesele amicilor sãi politici. Conditiile de existentã ale tãrii noastre au devenit, de la asa-numita Independentã încoace, atît de gingase încît nu mai e permis nici partidului rosu chiar odiosul lux al libertinajului de idei si de procedimente.
Dacã vom lua lista revolutionarilor de la Ploiesti vom observa cã aproape toti sînt azi în functii si demnitãti ale statului. ªtim foarte bine cã Domnul poate ierta asemenea lucruri, ca statul are pînã la un grad facultatea de-a nu pedepsi rebeliunile cu toatã asprimea cuvenitã. Dar de la *iertare* pînã la *recompensare* e mare deosebire. Ei bine, afarã de nefericitul Comiano, încãput sub deplina greutate a justitiei militare, toti ceilalti sînt favoriti ai guvernului, sînt oameni mari. De ce oare Comiano — care trebuie sã fie tot atît de nevinovat ca si complicii sãi — n-a fost înaintat în rang, nu e în gratia d-lui Brãtianu, pe cînd altii, pentru fapte identice, ba mai grave chiar, sînt recompensati?
Toate acestea nu se fac într-un stat ce pretinde cã aspirã la civilizatie, nu se fac dacã nu voim sã demoralizãm constiinta publicã si sã-i inspirãm acea scepticã nepãsare care-i face pe oameni incapabili de-a distinge bine de rãu si drept de nedrept.
Timpul, *17 decembrie 1880*